

שלא לשמו – רבי יהושע מכשיר וכן בתירא פוסל, הואיל ומקצת היום כשר לפסח, הריזה כפסח ששחטו בזמנו שלא לשמו.

הרמב"ם פסק כבן בתירא. והראב"ד והתוס' חולקים.

דף יב

כא. אלו הלכות הוזכרו בסוגיא, הגובעות מן הכללים דלהלן?

א. אין מחוסר זמן לבו ביום.

ב. לילה אין מחוסר זמן.

ג. בעלי חיים נדחין.

ד. דחוי מעיקרא הוה דיחוי.

ה. יש דיחוי בדמים.

א-ב. כיון שאין מחוסר זמן לבו ביום, לכן אף לדעת בן בתירא שפסח בי"ד קודם חצות אינו ראוי להקרבה כלל, לא לשמו ולא שלא לשמו – אין הוא בגדר 'דחוי' וניתן להפרישו קודם חצות, מפני שראוי להיקרב היום ואינו 'מחוסר זמן' (אביי).

ואפילו בליל י"ד אינו נחשב 'דחוי', מפני שלילה אינו 'מחוסר זמן' (רב פפא).

וכן לענין חיוב 'שחטי חוק'; כל שראוי לאותו היום נחשב 'ראוי לפתח אהל מועד' אעפ"י שאינו ראוי עתה – שאין מחו"ז לבו ביום. ואולם לענין שחיתת הקרבן בפנים, בדבר האסור באכילה עתה ועומד להתר בו ביום – פסול להקרבה משום 'ממשקה ישראל' (עפ"י מנחות ה ותוס').

בהמה בת שבעה ימים, כיון שהגיע ליל שמיני – נכנסת לדיר להתעשר שראויה להיקדש כבר עתה ואינה בגדר 'מחוסר זמן' (רבי אפטוריקי).

לדעת רבי שמעון (בבכורות כא.) אף מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר. ולשיטתו אין חילוק בין שבעת ימים ראשונים לליל השמיני אלא לענין ההתר להקדישו, אבל בכל אופן חלה הקדושה ונכנס להתעשר (עפ"י תוס' להלן קיד:).

כתבו התוס' שמבואר כן בכמה סוגיות, 'לילה אין מחוסר זמן'. ואולם בדעת הרמב"ם כתבו אחרונים שלילה – מחוסר זמן (ע' הל' מחוסרי כפרה ג,ג-ד). ואכן הרמב"ם השמיט דינא דר' אפטוריקי (ע' שפ"א).

נפקותות נוספות בדין זה – ע' ביומא כט חגיגה ט ומנחות ק.

ג-ה. בהמה של שני שותפים, הקדיש האחד חציה וחזר ולקח חציה מהשותף השני והקדישה – אמר רבי יוחנן: אינה קריבה, שכבר נדחתה מהקרבה (ותרעה עד שתסתאב ויקחו בדמיה אחרת). סובר רבי יוחנן שיש תורת 'דיחוי' בבעלי חיים, וגם בכגון זה שנדחתה מהקרבה בתחילת הקדישה – שדיחוי מעיקרא הוי דיחוי (ואע"פ שלא דחאה בידים. ואעפ"י שבמדה מסוימת בידו לתקן ליקח חציה השני. עתוס'). ואף על פי שלא נתקדשה אלא לדמיה, יש דיחוי בדמים. וכן תמורתה כיוצא בה (שיש דיחוי אף לענין דחיית התמורה מהקרבה. עתוס'). וכן פירש הר' חיים כהן 'יש דיחוי בדמים'.

לפרוש רבנו חננאל אף הדמים נדחים, שאין אומרים תימכר ויביא בדמיה קרבן שהיה בדעתו להקריב (וכיו"ב פירש הרשב"ם בפסחים. ואילו הרמב"ן והתוס' הקשו על פירוש זה).
 וכן הפריש קרבן והמיר דת וחזר בו, או שנשתתה וחזר ונשתתפה – אמרו בשם רבי יוחנן: הואיל ונדחה – יידחה, שיש דיחוי בבע"ח, ואע"פ שהדחיה נובעת מחסרון בגברא ולא מצד הקרבן עצמו (עפרש"י). ואע"פ שיש בידו לחזור, כגון בהמרת דת.
 אבל באופן של דיחוי מעיקרא ובידו לגמרי לתקן – לא הוי דיחוי, כגון שהמיר דת והפריש קרבן וחזר בו (עפ"י תוס'. ועתוס' כריתות ז. ד"ה הואיל).
 וכן אכל חלב והפריש קרבן והורו ב"ד שחלב מותר, וחזרו בהן – נדחה (ורבי ירמיה בתחילה נסתפק בדבר).

א. קבל דם מן הבהמה בכלי שיש בתוכו מים, ואח"כ רבה הדם על המים וחזר מראיתו להיות כדם – הואיל ונדחה יידחה, אע"פ שהוא דיחוי מעיקרא. תוס'. וע' במה שהעיר בשפ"א).
 ב. נפקותא נוספת בדיחוי בבע"ח, למטמא מקדש עשיר שהפריש קרבן עני שלא כדינו, והעני – הואיל ונדחה מהקרבה בשעת ההפרשה יידחה (ר' אושעיא בדעת ר' אלעזר). ואמרו ששאלה זו שנויה במחלוקת תנאים, ולדעת רבי שמעון בע"ח אינם נדחים, שלכך המפריש נקבה לפסחו וילדה זכר – הולד ייקרב לפסחו. וחכמים חולקים. וכן נחלקו על שני שעירי יוהכ"פ שמת אחד מהם, האם נדחה בן זוגו מהקרבה (עפ"י כריתות כז).
 ג. הרמב"ם פסק דלא כר' יוחנן, שאין דיחוי בבעלי חיים ודיחוי מעיקרו – לא הוי דיחוי, הלכך בדין שני שותפים הנ"ל פסק שקרבה (מעשה הקרבנות טו, ד. וע' גם בהל' פסוה"מ ג, כג ובהל' שגגות ג, ח). ואולם לענין מפריש נקבה לפסחו [או לעולה ולאשם] פסק (קרבן פסח ד, ד; פסוה"מ ד, יז; תמורה ד, ד) שהולד נדחה מהקרבה. ויש לבאר שבזה שונה לפי שהדיחוי הוא בגוף הקדושה, ובוה אף בבע"ח יש דיחוי, לא כן במקדיש חציה, אין דיחוי בגוף הקדושה שהקדיש, וכן במת אחד מן השעירים – בזה פסק הרמב"ם שאין דיחוי בבע"ח.
 ובעשיר שהפריש קן פסק הרמב"ם (שגגות י, ג) שקרב, לפי שדיחוי מעיקרו לאו הוי דיחוי [גם כאשר הדיחוי הוא בגוף הקדושה] (עפ"י אבי עזרי (תנינא) מעה"ק טו, ד. וע"ע לקוטי הלכות כריתות כז).

דף יג

כב. א. מה המשותף והשונה לקבלת הדם ולזריקתו?
 ב. מהי מחשבת פיגול המפגלת את הקרבן, ובאלו עבודות היא חלה?
 ג. האם מחשבת פיגול מפגלת כאשר חשב מחשבת פסול אחרת בקרבן?
 ד. האם יש מחשבת פיגול בטבילת האצבע בדם, בקרבן חטאת?
 א. הקבלה והזריקה, שתיהן עבודות המעכבות כפרה, טעונות כוונה וכלי שרת, ומחשבת שינוי קדש פוסלת בהן.
 ואולם יש הפרש ביניהן; מחשבת פיגול אינה חלה אלא כשחשב על הזריקה, שהיא 'אכילת מזבח', אבל חשב לקבל את הדם חוץ לזמנו – אינו פיגול;
 קבל דם קדשים בחוץ – אינו חייב, אבל זרק בחוץ – חייב (דם יחשב לרבות את הזורק כשוחט).
 קבלוהו פסולים כגון זרים ושתויי יין – אין חייבים מיתה (שאינה 'עבודה תמה'). זרקוהו פסולים – חייבים.